

Saverna noortepargi projekt

Kooli tee 5, Külakeskuse pargi, Saverna küla, Kanepi vald

Projektijuht, volitatud maastikuarhitekt, ruumilise keskkonna planeerija: Sulev Nurme
Maastikukujundaja: Sten Juur

Tellija: Kanepi Vallavalitsus
Tellija esindaja: Merlika Niidumaa

Stadium: PP
Osa: MA
Töö nr: 21062KP2
Versioon: 01
Kuupäev: 15.09.2021

Sisukord

SELETUSKIRI

1	Sissejuhatus	5
2	Projektlahendus	6
2.1	Kontseptsioon, tsoneering	6
2.2	Katendid	7
2.2.1	Jalgteed	7
2.2.2	Seltsimisala	7
2.2.3	Lavaplats	8
2.2.4	Istutusala	9
2.2.5	Tegelusalad	9
2.2.6	Äärised	9
2.3	Välimööbel ja mänguvahendid	9
2.3.1	Pingid	9
2.3.2	Prügikastid	12
2.3.3	Jalgrattahoidjad	12
2.3.4	Infotahvel	13
2.3.5	Mänguvahendid	14
2.3.5.1	YALP Sutu jalgpallisein	14
2.3.5.2	Mänguala mänguvahendid	15
2.4	Paviljon	15
2.5	Rulapark	15
2.6	Trosslaskumised	15
2.7	Haljastus	16
2.7.1	Haljastuse üldlahendus	16
2.7.2	Muru	16
2.7.3	Istutatavad taimed	17
2.8	Vertikaalplaneerimine	21
2.9	Valgustus	21
3	Tööde mahud (kululoend)	21
4	Juhised tööde korraldamiseks	21
4.1	Projekti kasutamine ja tõlgendamine	21
4.2	Täiendava projekteerimise vajadus	21
4.3	Üldnõuded tööde korraldamiseks	21
4.4	Kvaliteediklass	22
4.5	Keskkonnaklass	22
4.6	Nõuded kasutatavale inventarile, tänavamööblile ja mänguvahenditele	22
4.7	Nõuded materjalidele ja konstruktsioonidele	23
4.8	Nõuded istikutele ja istutamisele	23
4.9	Kasvava puittaimestiku kaitse	24
4.10	Keskkonnannõuded	25
4.11	Ehitusplatsi tähistamine	25
4.12	Liikluskorraldus ehitustööde ajal	25

5	Hooldus.....	25
---	--------------	----

LISAD

Lisa 1. Tootelehed

Lisa 2.Paviljon

Lisa 3. Eskiislahedus

JONISED

Joonis 1. Asendiplaan

Joonis 2. Lõiked

SELETUSKIRI

1 Sissejuhatus

Saverna noortepargi projekt on koostatud Kanepi Vallavalitsuse tellimusel (asukohaskeem – Skeem 1). Projekt on koostatud vastavalt AB Artes Terrae OÜ poolt varem koostatud eskiisprojektile (Saverna noortekeskuse väliala eskiisprojekt; töö nr 20099KP2; koostajad Sulev Nurme, Sten Juur). Eskiislahendus on esitatud lisis 3.

Projektiga lahendatakse objekti maastikuarhitektuuri osa, jalgteed, väikevormide ja inventari arhitektuurne lahendus ning haljastus.

Töö koostamisel on kasutatud järgmisi alusmaterjale:

- Topo-geodeetiline uuring. Külakeskuse pargi kü. Töö nr MM21-26. Töö teostaja Epp Susi, Maamõõt OÜ. Mõõdistatud 25.05.2021. (Kõide 1)
- Projektala eskiislahendus. Koostaja AB Artes Terrae OÜ, autorid Sulev Nurme ja Sten Juur.

Töö on koostatud põhiprojekti staadiumis, va mänguväljaku osa, mille kohta on koostatud põhimõttelahendus. Projekti autorid on Sulev Nurme, volitatud maastikuarhitekt 8 ja Sten Juur, maastikukujundaja.

Skeem 1. Asukohaskeem (Maa-amet 2021).

Projektis kasutatud skeemide, jooniste ja fotode autorid on Sulev Nurme ja Sten Juur kui ei ole viidatud teisiti. Projekt on AutÕS kohane teos ja käesoleva projektlahenduse kohast edasiarendust võivad projekteerida käesoleva töö autorid või muud isikud autorite järelevalve all.

Projekti elluviimisel tuleb sõlmida autorijärelevalve leping, millega lepitakse kokku:

- objekti ülevaatamise koosolekute toimumise kord ja ajad;
- tööde käigus selguvate maastikuarhitektuurse osa muudatuste tegemise kord.

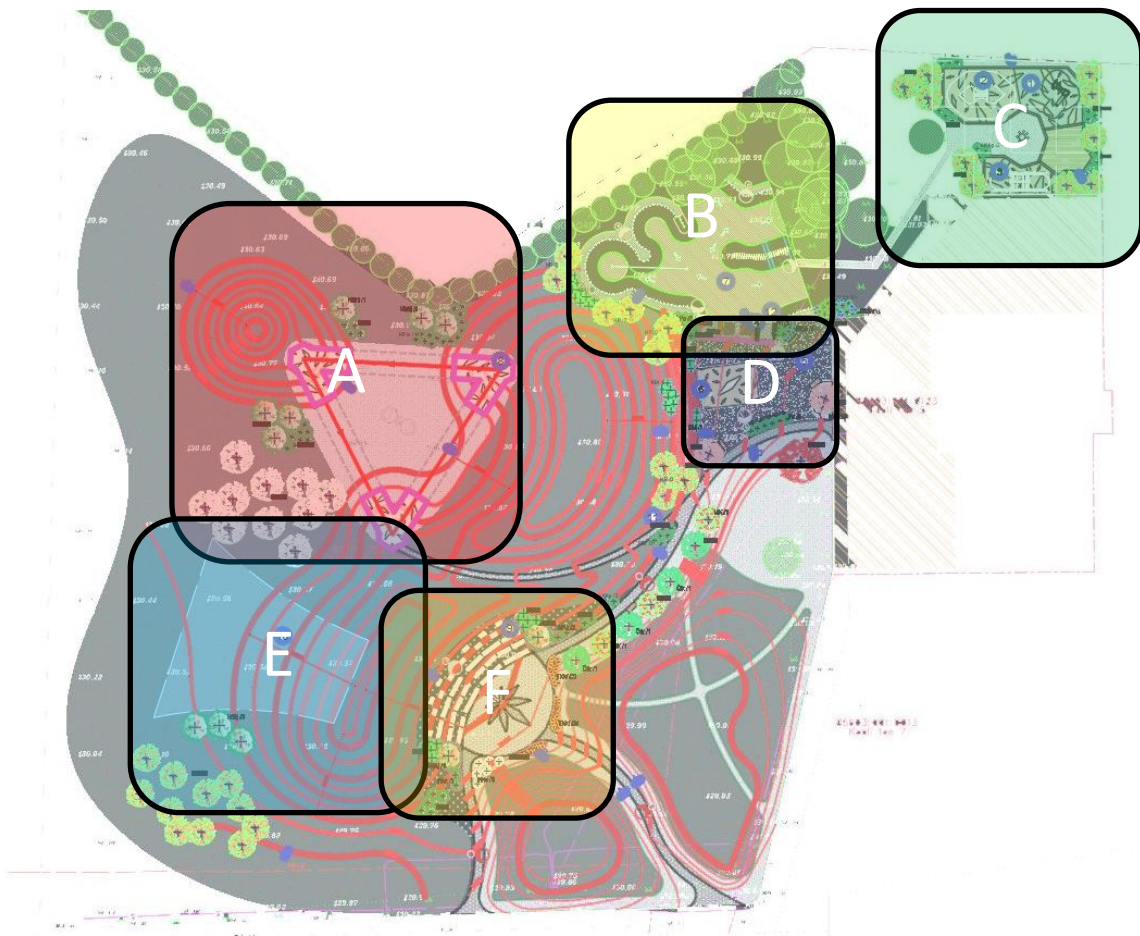
Eraldiseisvalt on lahendatud ja esitatud käesoleva projekti koosseisus eraldi köidetena järgmised osad:

- Köide 1. Külakeskuse topo-geodetine uuring, Maamõõt OÜ, töö nr MM21-26;
- Köide 2. Saverna noorteparki projekt, AB Artes Terrae OÜ, töö nr 21062KP2;
- Köide 3. Saverna noortepark. Rulaparki projekt, autor Rein-Erik Jõe; Betoondetail OÜ, töö nr BD-01-21;
- Köide 4. Saverna noorteparki trosslaskumine (põhiprojekt), autor Taavi Leol; Adventure Solutions OÜ, töö nr 2021 1853;
- Köide 5. Saverna noorteparki projekt. Välisvalgustuse ja elektripaigaldise osa, autor Enn Kippasto; Line Engineering OÜ, töö nr EL2136.

2 Projektlahendus

2.1 Kontseptsioon, tzoneering

Saverna noorteparki kontseptsioon lähtub tellijaga eskiislahenduse kokku lepitud põhimõttelahendusest (lisa 1) ning alale rajatava pinnasevalliga tekkivast uuest ruumikorraldusest. Projekteeritud pinnasevall toimib müratõkkevalli ja tuulekaitsena ning liigendab ala, võimaldades selle ümber luua erinevad tegevusruumid.

Skeem 2. Projektala orienteeruv tzoneering. A – trosslaskumised; B – rulapark; C – mänguväljak; D – keskne seltsimisala YALP jalgpalliseina ja paviljoniga; E – kelguõlv; F – amfiteater-lavaplats.

Ala tsoneerub kuueks tegeluspiirkonnaks (Skeem 2). Pinnasevalli loodeküljele on kavandatud trosslaskumiste ala (A), millel on võimalik mööda trosslaskumisi ringis ühelt künkalt teisele ja tagasi laskuda. Edelanõlval asub künka laugem külge, mida saab talvel kasutada kelgunõlvana (E). Kelgunõlvast teisel pool küngast asub lavaplats (F), kus on võimalik läbi viia erinevaid tantsu-, laulu- ja näiteüritusi, kontserte jms.

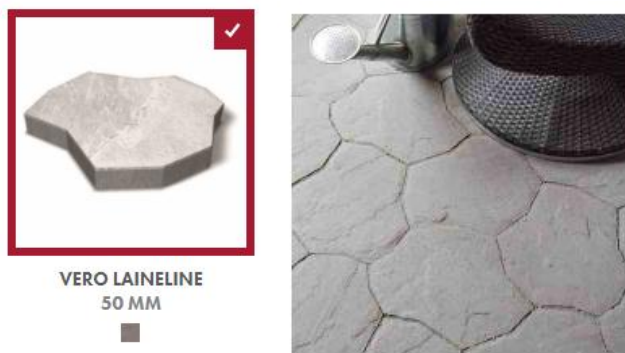
Künka kirdeosas asub rulapark (B), mille kõrval asetseb seltsimisala (D), kus on võimalik mängida lauatennist, jalgpallimänge YALP Sutu jalgpalliseinaga või niisama aega veeta. Seltsimisalast kirdes asub lastemänguväljak (C) erinevate mänguvahendite ja liivakastiga.

Kogu alal on haljastuses lisaks dekoratiivhaljastusele kasutatud taimi, mille viljad ja marjad on söödavad. Samuti on loodud pinnasevalli nõlvadele ja tegevusalade vahele ja ümber looduslikku taimestust toetavad niidualad.

2.2 Katendid

2.2.1 Jalgteed

Jalgteed ja paviljoni põrand on kavandatud halli betoonkivi 'Vero' (tootja: Benders; Skeem 2) sillutisega. Jalgteede paiknemine on näidatud Joonisel 1 ning jalgteed löige Joonisel 2. A-A Tee löige. Jalgteedele on paigutatud maapinnaga tasa 50 mm laiune kõnnitee sile hall äärekivi.

Skeem 3. Benders betoonkivi 'Vero', 50 mm (Foto: Benders.se).

Jalgteed on ühepoolse (1...3%) põikikaldega, üle pinnasevalli viival teelõigul pikikalle 6%. Jalgteede laius on koos äärekiviga 1,5 m. Jalgteede alune pind koos paviljoni põrandakattega on 278 m².

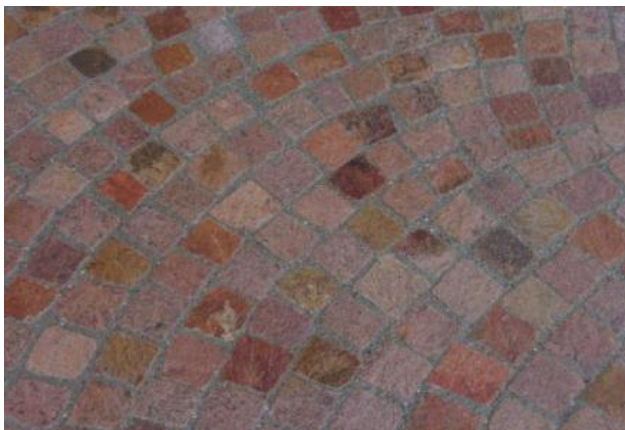
2.2.2 Seltsimisala

Seltsimisala paiknemine on näidatud Joonisel 1 ning sellele on ette nähtud tihendatud graniitsõelmetest (0...4 fr) kate, mis on piiritletud sileda halli 50 mm äärekiviga, maapinnaga tasa (Joonis 2. D-D Seltsimisala löige). Graniitsõelmete toon – punane. Platsile on projekteeritud 2% kalle. Tihendatud graniitsõelmete alune pind on 220 m².

Platsil asetsevad 60x60x60 mm roosakas-punastest porfüürkuubikutest (tootja: Lossikivi OÜ, Skeem 3) laotud reljeefsed kujundid (paiknemine näidatud Joonisel 1).

Porfüürkuubikute asemel võib kasutada punast graniitkivi (täringukivi 50x50x50...80x80x80 mm).

Skeem 4. Porfüürkuubik Sahara Gold (Foto: Lossikivi OÜ).

2.2.3 Lavaplats

Lava katend on ette nähtud halli segatooni betoonkivi 'Pompeji' (tootja: Benders; Skeem 4) sillutisega, 2% kaldega (Joonis 2. B-B Lavaplatsi lõige). Lavaplats on piiritletud 50 mm laiuse sileda halli äärekiviga. Betoonkivide alune pind on 135 m². Paiknemine on näidatud Joonisel 1.

POMPEJI
60 MM

Skeem 5. Benders betoonkivi 'Pompeji', 60 mm (Foto: Benders.se)

STAR FAASITUD
350X350X60 MM

Skeem 6. Benders betoonplaat 'Star', 350x350x60 (Foto: Benders.se)

Lava katendi sisse on projekteeritud kanepilehe kujuline ala, mis on ääristatud roosakas-punase 60x60x60 porfüürkuubikute ühekordse reaga ning sisemine osa on sillutatud 350x350x60 mm

lumivalgete 'Star' betoonplaatidega (tootja: Benders; Skeem 5), pinnaga 15 m². Kujund on näidatud Joonisel 1 ning katendi lõige Joonisel 2. B-B Lavaplatsi lõige.

Porfüürkuubikute asemel võib kasutada punast graniitkivi (täringukivi 50x50x50....80x80x80 mm).

2.2.4 Istutuslad

Istutuslad on projekteeritud seltsimisala külgedesse ning ümber pöösagruppide ja puude (Joonis 1). Istutuslad katta 50 mm paksuse puutükkide vaba purustatud männikooremultšiga. Istutuslade alune pind on 313 m². Istutusala lõige on toodud ära Joonisel 2. D-D Seltsimisala lõige.

2.2.5 Tegeluslad

Aktiivsed tegeluslad (trosslaskumised, mänguala, YALP Sutu jalgpalliseinane esine plats) on kaetud EPDM kattega (paiknemine vt Joonis 1; lõiked Joonisel 2. D-D Seltsimisala lõige, F-F Väikese pinnasevalli ristlõige ja G-G Mänguplatsi lõige). EPDM kattega alad on vastavalt Joonisele 1 peamise värvitooniga RAL 1015 või RAL 6019, mille sees on mustriaga teist värvi alad, vastavalt RAL 6019 või RAL 1015.

2.2.6 Äärised

Jalgteedele, lavaplatsile ning seltsimisalale paigaldatakse maapinnaga tasa 50 mm laiune kõnnitee sile hall äärekivi (tootja: Benders, Skeem 6). Äärekivi on paigaldatud maapinnaga tasa.

Skeem 7. Benders sile äärekivi, 500x50x250 mm (Foto: Benders.se)

Lisaks jalgteid ja platse ääristavale äärekivile kasutatakse projektis mõningal juhul erinevate katendite üleminekul ka plastikäärist. Plastikäärist kasutatakse trosslaskumiste alal EPDM katte äärisena (Joonis 2. F-F Väikse pinnasevalli ristlõige) ning paviljoni pörandakatendi ning tihendatud graniitsõelmete üleminekul (Joonis 2. D-D Seltsimisala lõige).

Samuti on kasutatud mänguala ääristamisel Lars Laj (tootekood: 13051) kooritud ja immutatud robiinia puidust palki, d=250 mm (Joonis 2. G-G Mänguplatsi lõige).

2.3 Välimööbel ja mänguvahendid

2.3.1 Pingid

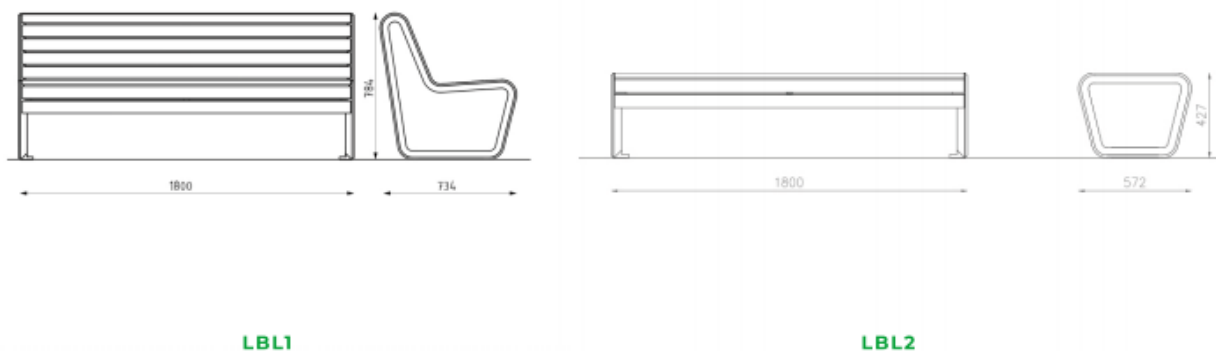
Pinke on noorteparki kavandatud 12, neist 5 seljatoega, 4 ilma ja 3 hängimispinki. Lisaks on 2 komplekti piknikulaudu, mõlemad koos 2 pingiga. Lavaplatsi ääres paikneval pinnasevallil paiknevad eri suurusega betoonist istepingid, mida on kokku 32. Pinkide asukohad on näidatud Joonisel 1.

DAMBIS Pargipink 'Borola' (tootekood LBL1 – seljatoega / LBL2 – seljatoeta)¹

¹ <https://www.dambis.ee/toode/pargipink-borola/>

Borola on külluslike ja ümarate vormidega pargipink. Nii puidust kui metallist osas järgib disain ühtset laineliselt voolavat joont. Pingi laius on 1800 mm, kõrgus 427/784 mm ning sügavus 572/734 mm. Puitosad on valmistatud tammest, metallosad on pulbervärvitud lehtmetsallist, mustad (RAL 9005). Tagada tuleb toote kohtkindlus. Täpsem info on projektile juurde lisatud tootelehel (vt Lisa 1).

Paigaldada vastavalt tootja juhisteile.

Skeem 8. Pargipink Borola (Fotod: Dambis.ee).

BENITO Laud 'Kuk' (tootekood VRM215M)²

Laud 'Kuk' on niiskus- ja ilmastikukindel näide stiilipuhtast ja keskkonnasäästlikust piknikulauast ning on valmistatud 100% taaskasutatud plastist. Tegemist on keskkonnasõbraliku- ja säästliku tootega, mida ei kahjusta õli, happed ega merevesi. Laud Kuk on kriimustusekindel. Laua pikkus on 1500 mm, laius, 675 mm ja kõrgus 750 mm. Istmeosa pikkus on 1500 mm, istme laius 383 mm ja kõrgus 450 mm. Laud on 100% taaskasutatud plastikust ning sellel on grafitivastane kate. Täpsem info on projektile juurde lisatud tootelehel (vt Lisa 1).

Tagada tuleb toote kohtkindlus. Paigaldada vastavalt tootja juhisteile.

² <https://www.dambis.ee/wp-content/uploads/laud-kuk.pdf>

Skeem 9. Laud 'Kuk' (Foto: Dambis.ee)

BENITO Pink 'Sis' (tootekood UM337 – seljatoega, UM337B – seljatoeta)³

Pingid 'Sis' on niiskus- ja ilmastikukindel näide stiilipuhtast ja keskkonnasäästlikust piknikulauast ning on valmistatud 100% taaskasutatud plastist. Tegemist on keskkonnasõbraliku- ja säästliku tootega, mida ei kahjusta õli, happed ega merevesi. Seljatoega pingi pikkus on 1930 mm, laius 560 mm ja seljatoe kõrgus 925 mm, istmeosa 475 mm. Seljatoeta pingi pikkus on 1930 mm, laius 460 mm ning kõrgus 450 mm. Täpsem info on projektile juurde lisatud tootelehel (vt Lisa 1).

Tagada tuleb toote kohtkindlus. Paigaldada vastavalt tootja juhisteile.

Skeem 10. Pargipink Sis ja Sis B (Foto: Benito.com).

TIPTIPTAP Hängimispink (tootekood HPI001)⁴

Hängimispingi konstruktsioon on kuumtsingitud metallist ja istumisosa ilmastikukindlalt töödeldud ja värvitud liimpuidust. Pingi laius on 420 mm, pikkus 2000 mm ning kõrgus 780 mm. Kasutada värvivalikut Forest Fuchia. Täpsem info on projektile juurde lisatud tootelehel (vt Lisa 1).

Tagada toote kohtkindlus. Paigaldada vastavalt tootja juhisteile.

³ <https://www.benito.com/en/site-furnishing/benches/sis--UM337.html>

⁴ https://www.tiptiptap.ee/toode/hangimispink_HPI001

Skeem 11. Hängimispink (Foto: tiptiitap.ee).

Betoonist istepingid

Betoonist istepingid on saanud inspiratsiooni arhitekt Uko Künnapi Rapla Tamme laululavale projekteeritud istepinkidest. Pingid valmistada helehalli tooniga betoonist, pingi pinnaviimistlus - sile valupind. Pinkide mõõtmed vt Joonisel 2. Pinkide paiknemine nölval vt Joonis 1.

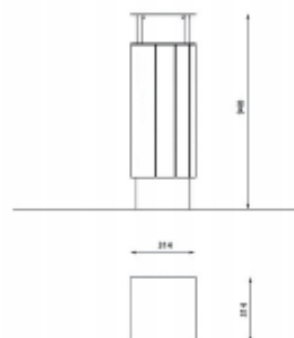
2.3.2 Prügikastid

Prügikaste on kavandatud 3 tk ning nende asukohad on näidatud Joonisel 1. Kaks prügikasti on paigutatud seltsimisalale ning üks lava põhjapoolse jalgtee alguse kõrvale.

DAMBIS Prügikast 'Bas' (tootekood KBA02)⁵

Prügikastiseeria põhineb lihtsamatel geomeetrilistel kujunditel. Projektis kasutatakse ruudukujulise kujundusega prügikasti mahuga 40 liitrit, pikkus ja laius 314 mm, kõrgus 940 mm. Tsingitud teraskonstruktsioon on töödeldud pulbervärviga (RAL9005), puitdetailid on valmistatud tammest. Sisemise mahuti paksus 5 mm, polüpropüleenist ning eemaldatav. Täpsem info on projektile juurde lisatud tootelehel (vt Lisa 1).

Toote paigaldamine vastavalt tootja juhistele. Tagada tuleb toote kohtkindlus.

KBA02

Skeem 12. Prügikast 'Bas' (Foto: Dambis.ee).

2.3.3 Jalgrattahoidjad

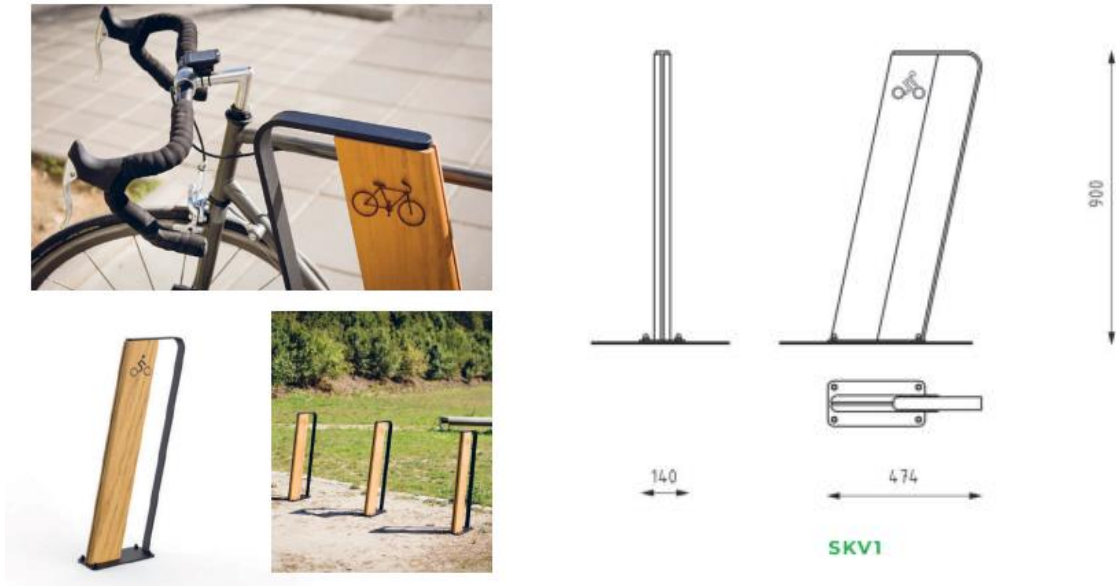
Jalgrattahoidjaid on noorteparki kavandatud 9 tk ning nende asukohad on näidatud Joonisel 1. Jalgrattahoidjad asetsevad seltsimisala idapoolses osas jalgtee juures.

⁵ <https://www.dambis.ee/toode/prugikastid-bas/>

DAMBIS Jalgrattahoidja 'Velone' (tootekood SKV1)⁶

Võimaldab parkida igat tüüpi jalgrattaid. Jalgrattahoidja puidust elemendid pehmennevad aluse ilmet. Jalgrattahoidja pikkus on 474 mm, laius 140 mm, kõrgus 900 mm. Puitdetailid on valmistatud tugevast troopilisest puidust ning kaitsevad pargitud jalgrataste värvi. Tsingitud terasest kandekonstruktsioon on töödeldud pulbervärviga (toon RAL9005), puitdetailid on valmistatud tugevast troopilisest puidust naturaalse viimistlusega. Täpsem info on projektile juurde lisatud tootelehel (vt Lisa 1).

Toote paigaldamine vastavalt tootja juhiste. Tagada tuleb toote kohtkindlus.

Skeem 13. Jalgrattahoidja 'Velone' (Foto: Dambis.ee).

2.3.4 Infotahvel

Infotahvleid on alal 2, üks lavani ja trosslaskumiseni viival teelahkmel ning teine paviljoni siseseinal. Infotahvlite asukohad on näidatud Joonisel 1.

Kasutatud on MMCite tooteid IF 220 ja IF110 (vaata täpsemat spetsifikatsiooni tootelehel, Lisa 1). Metallosa värvus must RAL9005.

Paigaldada vastavalt tootja juhiste. Infotahvlile tuleva informatsiooni, sh ohutusjuhised ja kasutusjuhendi koostab pargi haldaja.

MMCITE Ühepoolne infotahvel jalaga (tootekood IF220)⁷

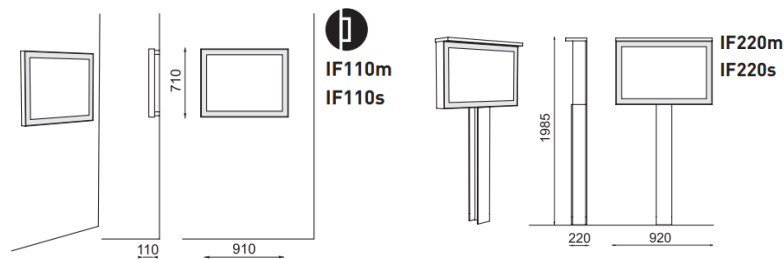
MMCITE Ühepoolne infotahvel seinale kinnitamiseks (tootekood IF110)⁸

⁶ <https://www.dambis.ee/toode/jalgrattahoidjad-velone/>

⁷ <https://www.mmcite.com/en/c-light-if#if220-250>

⁸ <https://www.mmcite.com/en/c-light-if#if110>

Skeem 14. MMCite infotahvlid (Foto: mmcite.com)

2.3.5 Mänguvahendid

2.3.5.1 YALP Sututaljalisein

YALP Sututaljalisein⁹ on interaktiivne mänguväljakusüsteem, mis kasutab helisid, LED-valguselemente ja puutetundlikke läbipaistvaid paneele. Sututaljalisein on jalgpall vastu seinat, kus interaktiivsed paneelid registreerivad pallipuutega mänguprotsessi ning selle tulemused, pakkudes tagasisidet nii valguse kui helidega. Mänge saab mängida üksi ja meeskondadena.

Sututaljalisein on tehtud ilmastiku- ja vandaalikindlast materjalidest. Sututaljalisein on ühendatud 3G internetiga, nii et mängijad saavad veebist näha mängutulemusi ja registreerida end mängijateks.

Tellida keskmise suurusega tagaseinaga versioon (tootekood: YA3550M). Mängud valib parki haldaja, mängude kasutamise korra lepib kokku parki haldaja tootjaga vastavalt vajadusele.

Paigaldada vastavalt tootja juhiste. Täpsem info on projektile juurde lisatud tootelehel (vt Lisa 1).

Foto 1. YALP Sututaljalisein. (Foto: yalp.com).

⁹ <https://www.yalp.com/playground-equipment/yalp-sutu/>

2.3.5.2 Mänguala mänguvahendid

Mängualale on ette nähtud järgmised mänguvahendid (Joonis 1):

- HAGS Mängumaja UniMini Salbek (tootekood 8055789)¹⁰;
- HAGS Tasakaalurada 'Compact' (tootekood 8061283)¹¹;
- HAGS Kiik 'Viper' (tootekood 8062081)¹².

Mänguvahendite tootelehed on esitatud Lisas 1.

2.4 Paviljon

Paviljon on ette nähtud seltsiala ning rulapargi vahelisele alale (Joonis 1). Kasutatud on Woodplan OÜ konfigureeritavat valmislahendust (Lisas 2). Paviljonil on valgustus ning elektroonikaseadmete laadimisvõimalus, samuti kaks lauda pikniku pidamiseks, lauamängude mängimiseks või töö tegemiseks koos kahe paari pingiga, lisaks kaks seljatoega pinki ning kaks seljatoeta pinki.

Paviljoni konstruktsioon on antud Lisas 2.

Foto 2. Paviljon. Woodplan (Foto: Woodplan).

2.5 Rulapark

Rulapark on lahendatud erilahendusega betoonelementidest koostatud väljakuna. Rulapargi lahendus on esitatud eraldi käesolevast projektist Köites 3.

2.6 Trosslaskumised

Küngastee on kavandatud kolmest liinist koosnev trosslaskumiste rada. Trosslaskumiste osa on esitatud eraldi käesolevast projektist Köites 4.

¹⁰ <https://www.hags.com/en-us/play/themed-playgrounds/unimini-salbek>

¹¹ <https://www.hags.com/en-us/play/natural-timber-playgrounds/balance-course-compact>

¹² <https://www.hags.com/en-us/creating-an-outdoor-space/most-popular-playground-equipment/viper-swing>

2.7 Haljastus

2.7.1 Haljastuse üldlahendus

Haljastuslahenduse märksõnadeks on elurikkus, avatus ja söödavus. Projektlahenduses on kasutatud tegelusalade ääristamiseks lisaks dekoratiivtaimedele söödavate viljadega taimi (sõstrad, karusmarjad, kirsipuud, õunapuud). Peamine uushaljastus koondub pinnasvalli ja ümbritsevast maapinnast veidi madalamal asetseva elurikka niidu vahelisele alale, kus asetsevad ka projekteeritavad kõnniteed, seltsimisala ja lava. Lisaks on tekitatud pinnasvalli maanteepoolsele küljele kase- ja pihlakasalud ning mõningad põõsagrupid. Elurikkuse ja loodusliku loomuliku ilu esiletoomiseks on pinnasvalli nõlvad ning pinnasvalli ümbritsev ala lilleniiduga.

2.7.2 Muru

Muru taastatakse Joonisel 1 näidatud alal „Tarbemuru“ päikesele avatud kasvukohale sobiva tallamiskindlusega muruseemnega.

Elurikkuse tõstmiseks ja üldilme rikastamiseks on noortepargis ette nähtud aasamurualade loomine. Nn aasamuru on poollooduslik pinnakatteviis, mis vajab 1-2 x niitmist hooajal.

Mulla ettevalmistamisel ei pea pind olema nii tasane, kui kultuurmuru rajamisel. Väikesed ebatasasused on isegi soovitatavad. Aasamuru rajatakse alljärgnevat kirjeldatud viisil:

1. kamar koorida ja ära vedada ca 5 cm;
2. aluspinnase kobestamine (max 200 mm) ja tasandamine;
3. kobestatud pinnasel tuleb lasta vajuda mõned nädalad;
4. esimene istutus tehakse looduslike tulpide jm sibullilledega (liigid, mida ei pea välja võtma) enne seemne külvamist;
5. seemnete külvaine (parim aeg külvamiseks hilissügis või varakevad);
6. seemnesegu rehitseda mulda, ei tohi sügavale rehitseda;
7. võib rullida, aga ei pea.

Umbrohuseemnete hävitamiseks ei tohi kasutada mürgitamis. Soovitatav seemnesegu (Murumari Lillemuru):

- 35% karikakraid: kollane ja valge karikakar (*Anthemis tinctoria*, *Anthemis arvensis*), härjasilm (*Leucanthemum vulgare*);
- 15% liblikõielisi: hiirehernes (*Vicia cracca*), kassiristik (*Trifolium arvense*), nõiahammas (*Lotus corniculatus*);
- 8% korvõielisi: rukkilill (*Centaurea cyanus*), arujumikas (*Centaurea jacea*);
- 4% kõrrelisi: keskmist väriheina (*Briza media*);
- 40% moodustavad erinevad muud niidutaimed, iga 0,5-2% segus. Segus võib olla nt järgmisi üheaastaseid liike:
  - päikesetiib (*Helipterum roseum*);
  - punane suviadoonis (*Adonis aestivalis*);
  - kalifornia läänemagun (*Eschscholtzia californica*);
  - saialill (*Calendula officinalis*);
  - kolmevärviline kassitapp (*Convolvulus tricolor*);
  - klarkia (*Clarkia elegans*);
  - aedrass (*Cynoglossum amabile*);
  - jaanikakar (*Chrysanthemum carinatum*);
  - iberiseliigid (*Iberis sp*);
  - türgi mustköömen (*Nigella damascene*);

- kukemagun (*Papaver rhoeas*) jt magunad.

2.7.3 Istutatavad taimed

Joonisel 1 on esitatud haljastuse istutusplaan. Lahenduses on kasutatud Eesti kliimasse sobivaid põõsaliike. Ette nähtud liikide või vormide mitte saadavusel istutustööde ajal (näiteks puukoolides läbimüüdnud) konsulteerida projekti autoritega liikide asendusvõimaluste üle.

Istutustööd ja istikute valik teha, samuti säilitatavate puude kaitsemeetmed rakendada standardi EVS 939:2020 kohaselt. Istutusala multšitakse purustatud okaspuukoorepuruga (männikoorepuru või lehisekoorepuru fr 30...40 mm), multšikihi paksus 50...80 mm. Istutusaladele filterkangast paigaldada ei ole vaja. Istutusala rajada põõsagruppidele ühtse istutusala väljakuuldselt kuni 60 cm sügavuselt ette valmistatud pinnasega. Taimi mitte istutada üksikult muru sisse.

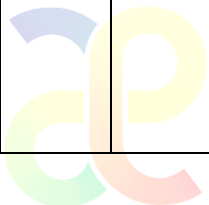
Projekteeritud taimede nimekiri on esitatud alljärgnevas tabelis.

Tabel 1. Uushaljastuse mahud

Lühend	Liigi nimi eesti keeles	Liigi nimi ladina keeles	tk	Märkused	Pilt (Fotod: Juhani puukool)
Ad	arukask 'Dalecarlica'	<i>Betula pendula</i> 'Dalecarlica'	10	H= 20-25 m, lehed rohelised, sügüsvärvus helekollane	
AKhp	aedkarusmari 'Hinnonmäe punane'	<i>Ribes uva-crispa</i> 'Hinnonmäki punane'	10	H= 1,5 m L= 1,2 m, vili punane, söödav	
Eg	ebajasmiin 'Girandole'	<i>Philadelphus</i> 'Girandole'	13	H= 1,5 m L= 1,2 m, valged õied, lõhnavad	

HHe	harilik haab 'Erecta'	<i>Populus tremula</i> 'Erecta'	6	H= 7-10 m, L= 1 m, kitsa püramiidse võraga	
HP	harilik pihlakas	<i>Sorbus aucuparia</i>	30	H= 10-15 m, L= 3-5 m, lehed tumerohelised, õied valged, viljad oranžikaspunased	
HShj	harilik sarapuu 'Halleski Jätte'	<i>Corylus avellana</i> 'Halleske Jätte'	11	H= 3 m, suured pähklid, söödavad	
HVrr	harilik vaher 'Royal Red'	<i>Acer platanooides</i> 'Royal Red'	1	H= 10 m, lehed punased, õied kollased	
JEbb	jaapani enelas 'DP Big Bang'	<i>Spiraea japonica</i> 'DP Big Bang'	14	H= 0,4-0,6 m L= 0,7 m, lehed kollakasrohelised, õied roosad	
Ka	kirsipuu 'Accolade'	<i>Prunus</i> 'Accolade'	2	H= 2 m, roosad õied	

KM	kääbus- mägimänd	<i>Pinus mugo pumilio</i>	34	H= 1 m, L= 1,2 m, okkad väikesed, tumerohelised, ümar kääbuspöösas	
KN	kevad- nabaseemik	<i>Omphalodes verna</i>	290	H= 0,15 m, sinised õied	
KPrv	kõrge pöösasroos 'Reine de Violettes'	<i>Reine des Violettes</i>	28	H= 1,5 m, tumedamast lillast kahvatu lillani õied	
LVbd	liiv-vareskaer 'Blue Dune'	<i>Leymus arenarius 'Blue Dune'</i>	28	H= 0,5 m, hallikassinine lehestik	
MAk	must aroonia 'Karhumäki'	<i>Aronia prunifolia 'Karhumäki'</i>	4	H= 3 m, L= 1 m, valged õied, tumerohelised lehed, mustjaspunased viljad	
MK	magus kirsipuu 'Leningradi Must' ja 'Meelika'	<i>Prunus avium</i>	3	H= 2 m, vili südajas, magus	

MVe	mets- viinapuu 'Engelmanni'	<i>Parthenocissus quinquefolia 'Engelmanni'</i>	10	H= kuni 10 m, ronitaim	
Pn	punapaju 'Nana'	<i>Salix purpurea 'Nana'</i>	14	H= 1 m	
PSr	punane sõstar 'Rolan'	<i>Ribes rubrum 'Rolan'</i>	11	H= 1m, marjad helepunased	
TKkf	teravaõieline kastik 'Karl Foerster'	<i>Calamagrostis acutiflora 'Karl Foerster'</i>	67	H= 1,5 m, L= 0,5 m, pruunikaspunased pöörised, rohelised lehed	
Õlk	õunapuu 'Liivi Kuldrenett'	<i>Malus domestica</i>	4	H= 2,5 m, kollakasroheline, kahvatu punase jumeaga	

2.8 Vertikaalplaneerimine

Vertikaalplaneerimine on esitatud Joonisel 1. Vertikaalplaneerimisel on arvestatud sellega, et projekteeritud maapind jõuaks olemasoleva asfaldiga kokku. Tee lahendamisel on arvestatud sellega, et vesi juhitakse pindadelt teega piirnevatele aladele, kus see infiltreerub.

Joonisel 2 C-C Nõva lõige on välja toodud YALP Sutu jalgpalli seina taha projekteeritud nõva lahendus.

2.9 Valgustus

Valgustusprojekt on esitatud eraldi käesolevast projektist Köites 5.

3 Tööde mahud (kululoend)

Tööde mahud on digiversioonis esitatud seletuskirjast eraldiseisva failina.

4 Juhised tööde korraldamiseks

4.1 Projekti kasutamine ja tõlgendamine

Käesoleva projektiga seotud dokumendid (seletuskiri, joonised, töömahtude tabel jms) on terviklikud ning kehtivad koos. Projekti võimalike konstruktiivsete vasturääkivuste korral lähtuda maastikuarhitektuuri osa joonistest. Konstruktsioonide ja materjalide muutmine on kooskõlastatult tellija ja viimase poolt määratud järelevalveinseneri ja projekteerijaga lubatav, kui sellega ei muutu rajatiste välimus, ei muutu või paranevad tugevusomadused, püsivus ja vastupidavus ilmastikule.

Tellijal, ehitajal, projekteerijal ja omanikujärelevalvel on kohustatud omal algatusel viivitamatult teatama avastatud vigadest, puudustest ja riskiteguritest projektdokumentatsioonis ning nendest abinõudest, millega saab tööd edendada ja paremate tulemuste saavutamist soodustada. Enne ehituse töötetulepingu sõlmimist Tellijaga kohustub ehitaja esitama Tellijale kirjaliku nimekirja projektis esinevate vastuolude, vigade (kaasa arvatud tööde mahud), ebakõlade ja muudatusettepanekute kohta. Pärast ehituse töötetulepingu allkirjastamist ehitaja poolt eeldatakse, et ehitaja on tutvunud projektiga ning tal ei ole selle teostatavuse ning lahenduse õigsuse ning tööde mahtude suhtes pretensioone. Hiljem avastatud erinevused projektist, mis tulenevad ehitaja valitud ehitustehnoloogiast, töövõtetest, töökorraldusest, ilmastikust jne ei anna õigust projekteerijale pretensioonide esitamiseks.

Projekti tõlgendamisel tekkivate küsimuste korral või projekti täpsustamiseks pöörduda projekteerija poole.

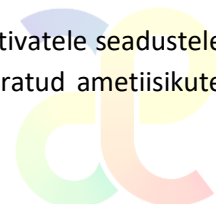
4.2 Täiendava projekteerimise vajadus

Projekteeritud teede jm tarindite konstruktiivne osa tuleb ehitamise eelselt vajadusel täpsustada tööjoonistega. Tööjoonistega muudetav taristu lahendus, mille käigus muutub ka maastikuline lahendus, kooskõlastada projekti autoriga.

Teede konstruktiivne osa, tuleb vajadusel täpsustada tööjoonistega. Teekatete muutmine, sh kattematerjalide muutmine, tuleb kooskõlastada projekti autoriga.

4.3 Üldnõuded tööde korraldamiseks

Ehitaja peab tagama, et ehitustööd sooritataks vastavalt Ehitusseadustikule jt kehtivatele seadustele ning määrustele ning läbiksid ette nähtud ülevaatuse ning kontrolli selleks määratud ametiisikute poolt.

Kasutada võib ainult materjale ja tooteid, mille vastavus normidele on tagatud tootjapoolse garantiiga (sertifikaadiga). Kasutatavatel materjalidel või nende pakendite või/ ja saatedokumentide alusel peab olema võimalik kontrollida toodete vastavust kehtivatele nõuetele ja projektile.

Tööde teostamisel ja materjalivalikul tuleb kasutada traditsioonilisi ehitusvõtteid, lähtuda heast ehitustvast, üldkehtivatest ehitusstandarditest ja normidest. Kvaliteedinõuetele „Teetööde tehnilistes kirjeldustes“ antud tööde kirjeldustest.

Ehitamisel tuleb arvestada lisaks alljärgnevaga:

- töid võib teostada ettevõtte, millel on lepinguline suhte Ehitusseadustiku § 22-23 kohaselt sätestatud isikuga;
- ehitustöid teostaval ettevõttel peab olema varasem töökogemus ehitamiseks kaitseala tingimustes, spetsialistide kvalifikatsioon /pädevus (sh muinsuskaitsealine pädevus) peab olema tõendatud;
- nõutav on, et tööd peavad toimuma pakkuja poolt hankes näidatud pädevate (kvalifitseeritud) spetsialistide osalemisel või järelvalve all igapäevaselt objektil kohapeal;
- ehitustööd tuleb teostada tellijapoolse omanikujärelvalve all (vastavalt Ehituseadustiku § 20); ehitustööde teostuse kohta tuleb koostada vajalik dokumentatsioon vastavalt Ehitusseadustiku § 15-s ette nähtud korrale;

Töövõtja on kohustatud enne tööde algust teavitama kõiki teisi asjast huvitatud osapooli, keda käesolev projekt puudutab. Kõik ehitustööde ajal kahjustatud muru- ja teepinnad, samuti rajatised jm, mis on ettenähtud säilitada oleval kujul/mahus tuleb ehitustööde lõppedes taastada nende endises seisukorras.

4.4 Kvaliteediklass

Ehitustööde kvaliteet peab vastama rajatistel Tarindi RYL 2010 klass 2 nõuetele. Haljastustööde kvaliteedinõuetele lähtuda Maanteeameti „Riigiteede haljastustööde juhise“ ptk-st 2.6.1.

4.5 Keskkonnaklass

Materjalide valikul ja pinnatöötlusel arvestada kaetud konstruktsioonides keskkonnaklassi C3 nõuetega, katmata konstruktsioonides, võimalikule üleujutusale jäävates konstruktsioonides C4 nõuetega.

Maapinnas asuvates ja maapinnaga kokkupuutuvates karkassi puitdetailides kasutada A klassile (P8/HC4) vastavat (NTR dokument 1:1998 “Põhjamaade puidukaitseklassid”) immutatud puitu (mänd).

Nõuded täpsustada tööjoonistega.

4.6 Nõuded kasutatavale inventarile, tänavamööblile ja mänguvahenditele

Projekti valitud valmistoodete disain on projekti arhitektuurse lahenduse osa. Juhul, kui ehitamise ajal projektis viidatud tooted ei ole saadaval, kooskõlastada analoogse mudeli valik projekti autoriga. Toote asendamisel peab samaväärse toote olemus sobima kokku kontseptsiooniga ja projekti muude oluliste detailidega. Alternatiivselt pakutavad tooted peavad sobituma ka teiste projektis kasutatavate elementidega, et säiliks projekti terviklikkus, säilitades algupärastele toodetele omistatud rollid ja kasutusotstarbed. Analoogtooted peavad vastama:

- projekti kohase valmistoota kvaliteedile (samade omadustega värvid, pinnatöötlus);
- projekti kohase valmistoota vastupidavusele (samadele tugevustingimustele vastav metall, pinnakatete sama või kvaliteetsem kulumis- ja vandaalikindlus)
- samad värvitoonid ja pinnatöötlus projektikohase tootega.

Analoogtoode peab oma konstruktsioonilt ja kasutatud materjalide poolest olema veenev ning sihtotstarbelise kasutamise korral tugev ning vastupidav.

Analoogtoodete hooldusvälp ja hooldustööd peavad olema võrreldavad projektis kasutatud tootega (ei tohi olla hooldusmahukamad).

Analoogtootele peab laienema projektis kasutatud toodetega samaväärsed garantiitingimused (garantiaeg, garantiitingimused).

Projektis viitamata valmistoodete valikul kasutada ainult eksploatatsioonis kontrollitud tooteid, milliste vastavus normidele, sh vandaalikindlus, kulumiskindlus on tagatud tootjapoolse garantiiga (sertifikaadiga). Tootja sertifikaat peab katma konkreetseid mudeleid, mida paigaldada soovitakse, mitte üksikult toote osi või materjale. Tooted peavad olema vähemalt 5 aastase tootjapoolse garantiiga. Tootja peab tagama garantiihoolduse 5 aasta jooksul.

Analoogtoodete kasutamine tuleb kooskõlastada töö koostanud maastikuarhitektidega. Toote väljavahetamisest tingitud projektimuudatuste tegemise ajakulu kompenseerib väljavahetamist sooviv isik.

Mänguvahendite paigaldamisel tuleb järgida tootja juhiseid sh turvanõudeid. Kasutada tohib vaid avalikus kasutuseks mõeldud mänguvahendeid, mis vastavad EVS-EN 1176 nõuetele¹⁷, (täpsemalt Osa 1, Osa 2, Osa 3, Osa 7) ja EVS-EN 1177:2018 (turvakatted) nõuetele.

4.7 Nõuded materjalidele ja konstruktsioonidele

Konstruktsioonide ja materjalide (sh mullatööd, teekatendid, metall- ja puitkonstruktsioonid, betoonkonstruktsioonid) kvaliteedinõuetele lähtuda üldiselt juhiseist "Teetööde tehniline kirjeldus".

4.8 Nõuded istikutele ja istutamisele

Istutustööd tuleb teostada vastavalt EVS 939-4:2020 Puittaimed haljastuses. Osa 4: Puuhooldustööd ptk 4 „Istutustöö“ kohaselt. Kõik istikud peavad olema kvaliteetsed, st vastama standardi EVS 939-2:2020 ptk-s 4 ja ptk-s 5 ja ptk-s 6 esitatud üldnõuetele, muuhulgas peavad istikud olema:

- vigastamata ja haigustest/kahjuritest kahjustamata;
- liigi- või vormiomaste normaalsete tüvede ja/või harudega, liigi- või vormiomase deformeerumata võraga;
- põõsaistikud, vähemalt 5 elujõulise haruga (kõrgus 40...50 cm).

Defektseid istikuid istutada ei tohi. Kõik istikud peavad olema nõuetekohaselt märgistatud (EVS 939-2:2020 ptk 7.2.), et oleks istutuseelselt võimalik kontrollida päritolu ja kvaliteedigarantiid. Kasutada võib ainult istikuid, milliste vastavus normidele on tagatud tootjapoolse garantiiga (sertifikaadiga). Kasutatavatel materjalidel või nende pakendite või/ja saatedokumentide alusel peab olema võimalik kontrollida toodete vastavust kehtivatele nõuetele ja projektile. Eelistada Eestis kasvatatud istutusmaterjali.

Istutustööd teha standardi EVS 939-4:2020 kohaselt. Istutusaugud tuleb täita kvaliteetse kasvupinnasega, kvaliteedinõuded vastavalt EVS 939.4:2020.

Kõik puuistikud toetada 4 tugiteibaga, kõikidele istikutele paigaldada tüvekaitse (muruhooldusel tekkivate vigastuste kaitseks). Istutusala (sh üksikpuude istutusala) multšitakse purustatud okaspuukoorepuruga (männikoorepuru või lehisekoorepuru fr 30...40 mm), multšikihi paksus 50 mm. Istutusaladele filterkangast paigaldada ei ole vaja.

Põõsaste istutusaladele tuleb rajada ühtne kasvualus. Kasvualuse tuleb ette valmistada 600 mm sügavuselt. Istutusala peab olema tasane ja tasandatud, ala ei tohi olla keskest lohus. Vajadusel tuleb

lisada kasvumulda (nõuded mullale vt EVS 939-4:2020 Tabel 4.2.). Põõsastel kasutada soovitatavalt nõuistikuid. Taimed tuleb istutada ühtlaste vahedega, kuid mitte korrapärases asetus.

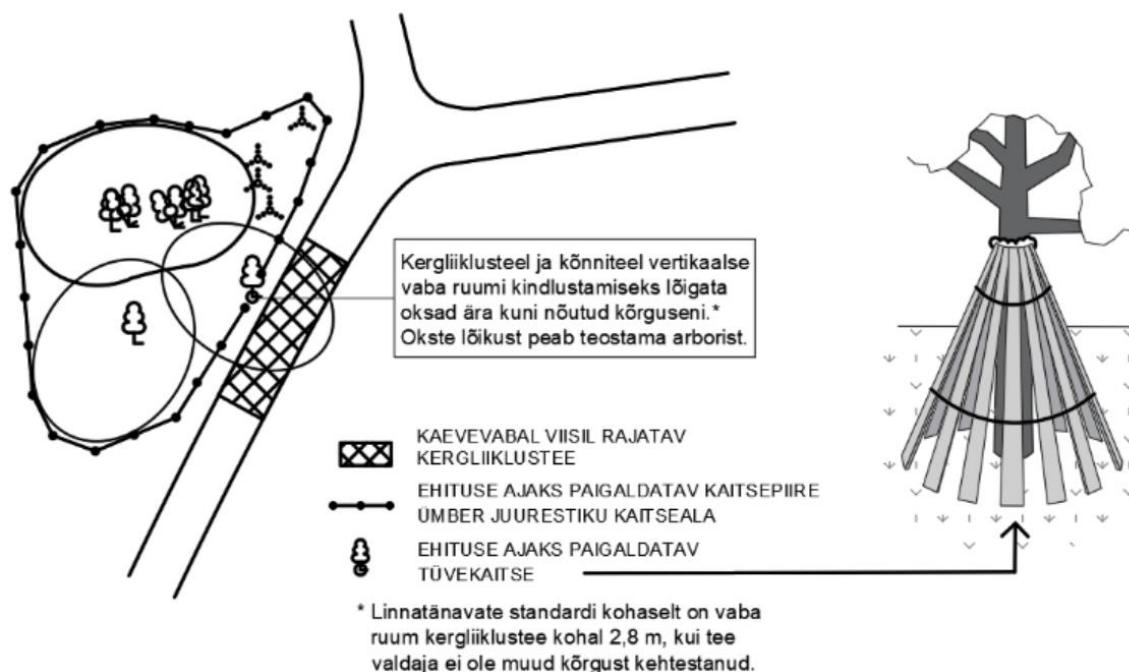
Istutusauk tuleb teha sama sügav, kui juurepalli kõrgus. Istutamisel peab juurekael jääma maa peale või 1-2 cm kõrgemale arvestades istutusjärgset mulla tihenemist. Istutusauk peab olema mullapallist kõikidest külgedest vähemalt 15 cm laiem. Istik peab olema augus otse. Muld tihendatakse istiku ümber kergelt vajutades ja kastetakse 20-30 l/m² kohta. Põõsaste istutusala multšida poolkõdunenud männikoorega 50...80 mm paksuselt. Põõsaid toetada ei ole vaja.

Püsikute istutamine teha eelpoolkirjeldatud juhiste järgi, istutusala ettevalmistussügavus on 40 cm. Püsikute istutusala multšida kompostmullaga.

Istutustöid tuleb teostada pädeva isiku järelevalve all (vähemalt aednik III, arborist III või maastikuehitaja III kutsetunnistusega isik või muu haljastuse või maastikuarhitektuurse kõrgharidusega isik, kellel on vähemalt 3 aastane maastikuehitustööde alane parktika). Istutustööde tegijal on kohustus hooldada istikuid garantiikorras kahe aasta jooksul peale istutustööde tegemist. Garantiihooldusel lähtuda Tallinna linna "Avalikule alale puude istutamise kord" §16...20 antud sätetest.

4.9 Kasvava puittaimestiku kaitse

Tööde teostamisel on keelatud kahjustada olemasolevat infrastruktuuri ning kasvava jäävaid puid ja põõsaid. Enne tööde alustamist on ehitaja kohustatud tööpiirkonda jäävad säilitatavad puud ja põõsad kaitsma standardis EVS 939-3:2020 ptk-s 6, 7 ja 8 ette nähtud viisil (Skeem 15), kui on oht, et need võivad objektil töötavate masinate poolt kahjustatud saada. Puutüved tuleb kaitsta, säilitatavate põõsamassiivide äärde tuleb paigaldada kaitsepiire.

Skeem 15. Puittaimede kaitse ehitusplatsil (EVS 939-3_2020).

4.10 Keskkonnanõuded

Ehitustöid ei tohi planeerida lindude pesitsusperioodile (1. aprillist kuni 15. juulini) ja rohttaimestiku ning puittaimestiku tärkamisperioodile (orienteeruvalt aprilli algusest juuli lõpuni).

Ehitusmaterjalide lõikamine ja ettevalmistamine võib toimuda laoplatsidel. Mitteohtlikud jäätmed ladustada kokkulepitud laoplatsidel. Lammutamisel tekkiv materjal utiliseerida vastavalt jäätmekäitlusseadusele ja kohaliku omavalitsuse regulatsioonile. Lammutamisel tekkinud ohtlike materjalide (immutatud puit) käsitlemine peab toimuma vastavalt Tervisekaitse- ja Ohutusnõuetele ning Jäätmeseadusele.

Ehituse töövõtja vastutab kõikide ehitustegevusega tekitatud keskkonnakahjude, ka ehitusplatsist väljaspool olevate eest. Töövõtja on kohustatud omal kulul likvideerima kõik ehituse käigus tekkinud kahjustused. Tekkinud kahjustused alal likvideeritakse lähtuvalt konkreetsest juhtumist kooskõlastades tegevuse Tellija ning vajadusel Keskkonnaametiga. Ehitustöödel kahjustatud pinnas tuleb tasandada, tasandatud alad murustatakse pealekükiviga. Välja kaevatud ja üle jääv pinnas veetakse ära või kasutatakse materjali sobivuse korral haljastustöödeks.

Ehitaja peab vältima saasteainete sattumist pinnasesse ja põhjavette. Puidukonservant, kütused, õlid jm ehitusel kasutatavad võimalikud keskkonda saastavad vedelikud peavad olema ladustatud lekkekindlalt. Kütuste ja õlide ladustamine objektil on keelatud, ehituseks kasutatavate immutite, värvide jm ladustamine on lubatud vaid vastavate kemikaalidega seotud tööde teostamise ajal, kui objektil viibivad töölised. Kemikaale ei ole lubatud laoplatsidel hoida järelevalveta. Kemikaale tuleb hoida, kasutada, käidelda ja utiliseerida vaid tootja poolt lubatud juhiseid järgides. Masinate ja seadmete tankimine ei tohi toimuda veekogudele lähemal kui 30 meetrit. Sügavimmutatud puitmaterjali, materjalide pakendeid, montaažist üle jäävaid plastikosi jms ei tohi põletada.

Taimekaitsemürkide kasutamine (sh keemiline umbrohutõrje) mistahes eesmärgil ja viisil ehitus- ja hooldustööde tegemiseks on rangelt keelatud. Umbrohutõrjeks võib kasutada gaasipõletit.

4.11 Ehitusplatsi tähistamine

Ehitustööde tegemise ajaks on vajalik objekt nõuetekohaselt märkide ja viitadega tähistada. Ehitustööde ajal peab olema ala kõrvalistele isikutele (sh lähedal oleva lasteaia lastele) ja kõrvalisele transpordile läbipääs suletud. Laoplatsid peavad olema piiratud ajutise piirdega.

4.12 Liikluskorraldus ehitustööde ajal

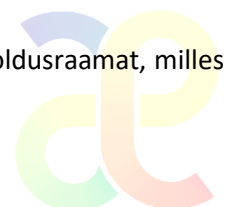
Liikluskorralduse ehitustööde ajal organiseerib ja selle eest vastutab ehitaja. Enne ehitustööde peab ehitaja koostama ehitusaegse liikluskorralduse skeemi, mis tuleb kooskõlastada tellijaga. Liikluse korraldamisel ehitustööde ajal tuleb tagada parkimis- ja peatumisvõimalus lasteaia personalile ja lapsevanematele.

Ehitustööd tuleb organiseerida selliselt, et teostatavad tööd ei segaks liiklust tänavatel. Juhul, kui toimub tegevus, mis takistab või ohustab liiklemist projektalale viival kohalikul teel, tuleb tööpiirkond tähistada, paigaldada ajutised hoiatusmärgid ja ette näha liikluskorralduslikud meetmed vastavalt majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusele "Liikluskorralduse nõuded teetöödel".

5 Hooldus

Taristu hoolduseks tuleb koostöös ehitajaga ehitustööde lõppemisel koostada hooldusraamat, milles on sätestatud:

- ehitatud taristu ülevaatamise ajad;

- jooksva hoolduse teostamise ajad;
- jooksva hoolduse tehnilised nõuded (vastavalt konkreetsetele mudelitele, materjalidele ja pinnatöötlustele);
- jooksva remondi ja avariiremondi tehnilised nõuded (vastavalt konkreetsetele mudelitele, materjalidele ja pinnatöötlustele);
- puittaimestiku jooksva hoolduse põhimõtted;
- teede jooksva hoolduse põhimõtted, teede remondi põhimõtted vastavalt konkreetsetelt kasutatud teekatenditele;
- prügikoristus;
- YALP mänguvahendi hooldus.

Kõik projekteeritud inventar ja väikevormid, sh pargimööbel, rattahoidjad jm peavad olema kogu hooaja vältel töökorras ja vigastusteta. Lubatav on graffiti ja pinnavigastused, mis ei ole ohtlikud kasutajale. Taristu tuleb soovitatavalt üle vaadata hooajal vähemalt kord nädalas. Purunenud osadega tarindid tuleb koheselt sulgeda peale probleemist teavituse saamist või probleemi avastamist, katkised osad tuleb välja vahetada või remontida jooksvalt esimesel võimalusel. Taristu pinnad töödelda antigraffiti vahendiga. Graffiti eemaldada soovitatavalt vähemalt 1 kord aastas. Taristu värvida, õlitada ja teha muud hooldustööd vastavalt tootjate juhenditele, eritellimusel tehtud seadmetele ja taristule vähemalt 1 kord aastas vastavalt vajadusele.

Trosslaskumisi tuleb kontrollida iganädalaselt. Juhul, kui avastatakse mistahes probleeme trosside, kinnituste või kandepostidega, tuleb rada koheselt sulgeda kuni probleemi kõrvaldamiseni.

Teed remontida jooksvalt vastavalt vajadusele 1 kord aastas. Irdunud teekattekivid paigaldada tagasi koheselt peale probleemi avastamist või sulgeda tee osa kuni probleemi lahendamiseni. Jooksev teehooldus vastavalt omavalitsuse regulatsioonile.

Küngaste pinnavajumised on lubatavad määral, mis ei ohusta küngastel olijaid. Kui vajumiste tagajärjel tekkivad mistahes deformatsioonid trosslaskumiste tarinditel ja künkale suunduval teel, tuleb need koheselt kasutamiseks sulgeda, tarindid inspekteerida ja edasine otsustada vastavalt situatsioonile.

Prügikoristuse tiheduse määrab tellija.

Põõsaalade multš tuleb täiendada igal kevadel.

Aasamuruga kaetud alasid niidetakse kuni 2 korda suve jooksul, esimene kord pärast õistaimede seemnete valmimist juuli teisel poolel või augustis ning teist korda septembri teises pooles. Esimese korra niide jätta alale kuivama ning seejärel ära vedada, teisel korral koristada niide koos lehtedega. Suvine niitmine on eelistatum seepärast, et sügisel siis osad taimed õitsevad uuesti,

Aasamuru hooldamisel peab lisaks lähtuma alljärgnevast:

- esimestel aastatel tuleb rohida välja pioneerumbrohud (nt malts, linnurohi, tõljakas, põldrõigas jms); kui ei rohi, lämmatavad teised ära;
- niide tuleb rehitseada ja ära vedada; niidus läheb kompostiks, kohapeale purustada ei tohi;
- pärast rehitsemist ja äravedu on soovitatav murutraktoriga üle niita.

LISAD

JONISED

